

З огляду на те, що співробітництво в будь якій формі – це складна система, що функціонує в притаманному їй економічному середовищі, має свій внутрішній економічний механізм функціонування та фінансово-економічні характеристики, що формують економічні результати від співробітництва доцільно використовувати прийоми моделювання для з'ясування двох основних питань – вибору конкретних форм за видами діяльності міжрегіонального співробітництва та організаційно-економічної структури[3].

Загальна модель міжрегіонального співробітництва віддзеркалює послідовність дій спрямованих на вибір конкретного виду співробітництва для якого буде побудована конкретна організаційно-економічна модель, що буде реалізована суб'єктом господарювання.

Одним із важливих етапів в процесі реалізації міжрегіонального співробітництва, яке здійснюється на рівні конкретного суб'єкта господарювання за вже обраним видом є прогнозування отриманого ефекту та визначення чинників, що можуть посилити чи зменшити його. Так як наслідок, пошук інструментів, що можуть максимізувати позитивний вплив, чи мінімізувати негативний вплив на бажаний результат[3].

З огляду на це, організаційно-економічне моделювання набуває ознак системності, та його об'єктом виступає міжрегіональне співробітництво, як сукупність організаційних та економічних важелів, що діють на організаційні та економічні параметри системи управління та сприяють отриманню конкурентних переваг, формуванню та посиленню організаційно-економічного потенціалу та ефективності діяльності регіонів загалом. Тому структурними елементами організаційно-економічної моделі міжрегіонального співробітництва виступатимуть показники соціально-економічного розвитку регіонів, модель організаційної структури процесу залежатиме від форми міжрегіонального співробітництва за характером діяльності взаємозв'язків (господарські (виробничі, невиробничі); торгово-економічні; науково-дослідні; культурні; політичні; туристичні; соціальні; технічні; співпраця по боротьбі зі злочинністю; організаційні).

Організаційно-економічна модель дозволяє чітко уявляти порядок виконання процесу співробітництва завдяки опису його структури у графічному вигляді (організаційних схем, сітьових графіків, тощо). Такі схеми дозволяють проводити дослідження можливих варіацій при перебудові схеми виконання чи змінах обраних елементів (параметрів), аналізувати і синтезувати структуру процесу, прогнозувати економічні результати, що можуть бути отримані в результаті змін, що відбулися.

Література:

1. Моделювання, види моделей, щозастосовуються в економічномуаналізі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ahd.vlynko.com/modeli.htm>
2. Орлов А.И. Организационно-экономическое моделирование: теория принятия решений / А.И. Орлов. – М., 2010. – 568 с. – Режим доступу: <file:///C:/Users/User/Downloads/Orlov2010.pdf>
3. Беззубченко О.А. Організаційно-економічна модель міжрегіонального співробітництва/ О.А. Беззубченко// Вісник Маріупольського державного університету Серія: Економіка. – 2017. №13.- С.139-149 – Режим доступу: <http://ahd.vlynko.com/modeli.htm><http://visnyk-ekonomics.mdu.in.ua/uk/visnik-13.pdf>
4. Беззубченко О.А. Міжрегіональне співробітництво: сутність, форми та процес реалізації/ О.А. Беззубченко //Вісник Маріупольського державного університету Серія: Економіка. – 2015. – Вип. 9.- С. 96-102. – Режим доступу: <http://visnyk-ekonomics.mdu.in.ua/uk/visnik-9.pdf>

БУЛАТОВА О.В.,

д.е.н., професор,

перший проректор

Маріупольського державного університету

(Україна)

«ЄВРОПА РЕГІОНІВ» ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА

Розширення ЕУ, яке відбулося протягом 2000-х років, накопичення внутрішніх проблем розвитку зорієнтували подальший розвиток економічних досліджень європейської інтеграції на пошук шляхів досягнення європейської єдності, в першу чергу із використанням механізмів регіональної політики.

Відповідно до концепції «Європа регіонів» (У. Ванноп) сучасний розвиток Європейського Союзу спрямований на досягнення конвергенції внутрішніх регіонів, які у перспективі нададуть соціально – економічної стійкості всьому Євросоюзу.

Регіональний розвиток відбувається на основі врахування інтересів регіонів та покладання відповідальності за цей розвиток на місцеві органи влади. При цьому, регіон розглядається як найважливіший резерв внутрішньої єдності європейської інтеграції.

Сучасна регіональна політика, яку реалізує ЕУ спрямована на забезпечення економічної, соціальної та територіальної єдності європейських регіонів. Досягнення зазначеної єдності та згуртованості посилить їх конкурентоспроможність, забезпечить стимулювання зростання зеленої економіки, створення нових робочих місць та розвиток зайнятості, а від так – покращить якість життя пересічних мешканців, посилить територіальну єдність європейських країн в цілому. Відповідно до класифікації NUTS, яка набула чинності з 1

січня 2017 р. Нинішні 28 держав-членів ЄС поділяються на рівні NUTS 1 (основні соціально-економічні райони) на 104 одиниці, на рівні NUTS 2 (основні території застосування регіональної політики) до 281 одиниці, а на рівні NUTS 3 (маленькі регіони, які визначаються відповідно до конкретних критеріїв (аналітичні або функціональні регіони)) – до 1348 одиниць.

У своєму розвитку регіональна політика ЕУ пройшла ряд програмних етапів, для кожного з яких була вироблена своя система пріоритетів, визначено обсяги фінансування (таблиця 1).

Таблиця 1

Етапи регіональної політики ЕУ

Період	Кількість пріоритетів	Кількість структурних фондів	Обсяг фінансування, млрд.євро *	Питома вага у бюджеті ЕУ, %
1994-1999	6+1	3	177,0	33,0
2000-2006	3+1	5	234,7	33,0
2007-2013	3	2	347,0	35,7
2014-2020	3	3	351,9	32,5

*до 2000р. –млрд.ЕКЮ

Прим.: складено на основі джерела [6].

Важливою особливістю реалізації регіональної політики у поточному 2014-2020 роках програмному періоді є те, що політика згуртованості тісно інтегрована із стратегією «Європа 2020», а від так, регіональна політика спрямована на стимулювання економічного зростання та покращення якості життя шляхом реалізації стратегічних інвестицій, які зосереджено на чотирьох пріоритетах:

- (1) дослідження та інновації,
- (2) інформаційно-комунікаційні технології,
- (3) конкурентоспроможність малого та середнього бізнесу,
- (4) низьковуглецева економіка.

Практичну реалізацію зазначених пріоритетів забезпечить виконання одинадцяти тематичних завдань, на які зорієнтовано політику згуртованості у 2014-2020 роках:

- посилення досліджень, технологічного розвитку та інновації;
- покращення доступу, використання та якості інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ);
- підвищення конкурентоспроможності малих та середніх підприємств;
- підтримка переходу до економіки з низьким вмістом вуглецю в усіх секторах;
- сприяння адаптації до кліматичних змін, профілактика ризиків та управління;
- збереження і захист навколишнього середовища та сприяння ресурсозбереженню;
- сприяння сталому розвитку транспорту, усунення вузьких місць в ключових мережевих інфраструктурах;

- сприяння стабільній та якісній зайнятості, підтримка мобільності робочої сили;
- сприяння соціальній інтеграції, боротьба з бідністю та будь-якою дискримінацією;
- інвестування в освіту, навчання та професійну підготовку, навчання протягом усього життя;
- підвищення інституційної спроможності державних органів та ефективне державне управління.

Таким чином, регіональна політика не тільки охоплює багато сфер, вона стає важливою складовою інших напрямів регулювання, яке сьогодні реалізовується Європейському союзу і стосується інноваційного розвитку, екологічних питань, сфери зайнятості, освіти тощо. У загальноєвропейському бюджеті на програмний період 2014-2020 рр. питома вага видатків, пов'язаних із реалізацією регіональної політики, становить майже третину (351,9 млрд. євро з 1 082 млрд.євро). Оскільки фінансування проектів з реалізації регіональної політики передбачає співфінансування з боку національних урядів європейських країн, то прогнозні оцінки фінансування регіонального розвитку становлять більш, ніж 500 млрд.євро.

Фінансування заходів з реалізації регіональної політики передбачає розвиток екологічно чистого транспорту, комунікаційної інфраструктури, стимулювання інноваційної активності та підвищення конкурентоспроможності малого та середнього бізнесу. Реалізація проектів з регіонального розвитку дозволяє створити додаткові робочі місця, активізувати діяльність малого та середнього бізнесу, стимулювати інноваційну активність, забезпечити спільний розвиток інфраструктуру європейських регіонів.

Європейський фонд регіонального розвитку (European Regional Development Fund, ERDF) та Європейський соціальний фонд (European Social Fund, ESF) забезпечують інвестування економічної та соціальної реструктуризації, спрямованої на зменшення дисбалансу між європейськими регіонами в ЄС, тим самим зменшуючи прогалини у розвитку між європейськими регіонами, наприклад, з точки зору інфраструктури та зайнятості. За експертними оцінками [7,с.5], інвестиції в регіональну політику дозволять країнам, що приєдналися до ЕУ з 2004 року (Болгарія, Чеська Республіка, Естонія, Хорватія, Кіпр, Латвія, Литва, Угорщина, Мальта, Польща, Румунія, Словенія та Словаччина), забезпечити до 2025 року щорічне зростання ВВП на рівні 2,4%.

Регіональна політика ЕУ ґрунтується на чіткій визначеній нормативно-правовій базі, що забезпечує послідовність і прозорість її реалізації; характеризується просторовою спрямованістю та комплексністю;

основною метою регіональної політики є вирішення довгострокових структурних завдань розвитку об'єднання через створення таких умов, за яких ринкові стосунки могли б розвиватися найбільш ефективно. Одним з фундаментальних принципів є доцільність надання допомоги регіонам, в яких відбуваються структурні зміни, ніж субсидювання відстаючих галузей економіки. Проекти регіональної політики спрямовуються на вдосконалення структури ринкових відносин, а від так – не вступають у протиріччя з ними. Програми, які розраховані на декілька років, забезпечують стабільність, прозорість, мають гнучкість у використанні, достатній вплив ресурси для учасників на всіх рівнях регіонального розвитку.

ВІДЯКІНА М.М.,
к.е.н., доцент кафедри світового господарства
і міжнародних економічних відносин
Інституту міжнародних відносин
КНУ імені Тараса Шевченка
(Україна)

ІНТЕРРЕГІОНАЛІЗМ В СИСТЕМІ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Нові форми багаторівневих міжрегіональних відносин є проявом нового регіоналізму. Сучасній системі міжрегіональних відносин притаманна багатогранність та різноманітність форм прояву, серед яких можна виокремити наступні:

- відносини між регіональними угрупованнями (інтеррегіоналізм у чистому вигляді. Наприклад, НАФТА-ЄС);
- бірегіональні та трансрегіональні відносини, участь у яких не завжди прив'язана до конкретних регіональних угруповань та може включати країни з більш ніж двох регіонів. Дана форма співпраці охоплює не лише окремі держави, а й передбачає відповідний ступінь регіональної координації (наприклад, берегіональні відносини – ЄС-АСЕАН, ЄС-МЕРКОСУР, ЄС-ОЧЕС, МЕРКОСУР-АСЕАН; трансрегіональні – Саміт Азія-Європа (АСЕМ), Форум співробітництва Східна Азія-Латинська Америка (FEALAC));
- гібридні інтеррегіональні відносини, до яких відносяться (1) відносини між регіональними об'єднаннями й окремими державами (ЄС-КНР, АСЕАН-КНР, АСЕАН-Австралія); (2) між формалізованим регіональним об'єднанням та регіональною групою, яка формує власну структуру з низьким рівнем інституціоналізації (співпраця ЄС з країнами АКТ в рамках Котонуської угоди та Євро-Середземноморського Партнерства, з країнами Східного партнерства, Чорноморської синергії); (3) відносини між великими/середніми державами з двох і/або більше регіонів на основі багатосторонніх угод (тристоронній форум ІБСА. Як і БРІКС, країни ІБСА співпрацюють з питань пов'язаних із торговельними заходами світових фінансових інституцій, з проблемами країн, що розвиваються, у галузі безпекової, енергетичної, кліматичної політики тощо) [1].

Ефективність міжрегіональної взаємодії визначається такими основними критеріями, як динаміка розвитку інтеррегіоналізму; структурні трансформації в системі міжнародних відносин, що впливають на інституціоналізацію об'єднання; вигоди держав від участі в міжрегіональних блоках.

Динаміка розвитку міжрегіональних процесів визначається рушійними силами міжпросторового розвитку. Такими чинниками є (1) держави, зацікавлені у використанні інтеррегіональних механізмів для реалізації власних національних інтересів; (2) узгодженість інтересів представників політичних і бізнес-еліт, інститутів громадянського суспільства; (3) рівень побудови інституцій.

Другий критерій ефективності пов'язаний з впливом структурних трансформацій в системі міжнародних відносин на інституціоналізацію міжрегіональних об'єднань. Поява нових й інституціоналізація існуючих форм міжрегіонального співробітництва є своєрідною відповіддю на посилення транснаціональних загроз унаслідок поглиблення глобалізації. Потреба у формалізації інтеррегіональних відносин, з одного боку, обумовлена намаганням регіонів захистити власну культуру й економіку від глобалізаційних процесів, і їх прагненням скористатися перевагами цих процесів з іншого.

Останній критерій оцінює вигоди держав від участі в міжрегіональних блоках з огляду на сприяння цих об'єднань забезпеченню миру та стабільності в окремих країнах і регіонах, у світі в цілому [2].

Таким чином, інтеррегіональні відносини передбачають формалізований діалог просторових еліт з метою досягнення рівня інституціоналізації, який дозволив би підвищити ефективність реалізації спільних проектів в економічній, енергетичній, транспортній галузях. Інтеррегіоналізм, як форма прояву нового регіоналізму, охоплює взаємодію двох або більше регіонів з різним рівнем інституціоналізації, яка є свого роду реакцією на глобальні виклики і здатна суттєво трансформувати систему міжнародних економічних відносин.

Література:

1. Відякіна М. М. Інтеррегіоналізм як форма глобальної економічної взаємодії / М. Відякіна // *Rozwój społeczności międzynarodowej: przeszłość oraz nowe wyzwania*, Tom 2, R. Kordonski, O. Struk, J. Ruciński (red.), Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Lwów-Olsztyn 2016. – s. 35-42.

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
ПОЗНАНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ТБІЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНЕ ДЖАВАХІШВІЛІ (ГРУЗІЯ)
КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Б.П. ХАЗДЕУ
(РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА)
КОМРАТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА)
ЯНІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ГРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ Д.А. ЦЕНОВА, м. СВІШТОФ (БОЛГАРІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ З ПИТАНЬ ЕКОНОМІКИ МАРІУПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ВІДДІЛЕННЯ У м. МАРІУПОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ КРАЇН У СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції

*присвяченої 20-річчю кафедри економіки та міжнародних економічних відносин
Маріупольського державного університету*

08 грудня 2017 р.

Рекомендовано до друку
Вченою радою економіко-
правового факультету
Маріупольського державного
університету
(протокол № 3 від 20.11.2017 р.)

Маріуполь, 2017

УДК 339.922 (063)

ББК 65.54я431

Особливості інтеграції країн в світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 08 грудня 2017 р.— Укл.: Марена Т.В., Беззубченко О.А., Мітюшкіна Х.С., Захарова О.В., Ніколенко Т.І., Балабанова Н.В., Омельченко Г.П.; За заг. редакцією д.е.н., проф. Булатової О.В., д.е.н., проф. Чентукова Ю.І. — Маріуполь: МДУ, 2017. — 188 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь відомі вчені, викладачі, фахівці-практики, аспіранти, магістранти та студенти.

Основні напрями роботи конференції:

- Розвиток інтеграційних процесів в умовах глобального середовища: політико-правовий аспект;
- Розвиток міжрегіональної взаємодії та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних пріоритетів;
- Особливості розвитку зовнішньоекономічних та політичних відносин країн в умовах глобалізації;
- Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації та участь країн на світовому фінансовому ринку;
- Інноваційно-інвестиційна діяльність країн у світових координатах розвитку;
- Проблеми міжгалузевої співпраці в умовах глобалізації;
- Забезпечення конкурентоспроможності галузей та регіонів національної економіки;
- Проблеми забезпечення сталого розвитку країн в контексті сучасних світових процесів.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції у сфері вивчення особливостей інтеграції країн у систему світогосподарських зв'язків;
2. розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин країн світу.

©Автори текстів, 2017 р.
© МДУ, 2017 р.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ

РОЗВИТОК ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Корганашвили Л. Д.	Интеграционная стратегия Грузии.....	4
Меленюк А.С.	Вплив процесів регіональної економічної інтеграції на конкурентоспроможність країн.....	5
Путятін Е.І.	Регіоналізм та мультилатералізм як основні напрями інтеграційних стратегій розвитку.....	7
Резнікова Н.В.	Проблеми економічної безпеки України в нових вимірах залежності національної економіки в процесі інтеграції у глобальну економіку.....	8
Рубцова М.Ю.	Проблема вимірювання глобальної і регіональної торгової інтеграції.....	10

СЕКЦІЯ

РОЗВИТОК МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ТА ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ

Беззубченко О.А.	Теоретичні основи організаційно-економічного моделювання міжрегіонального співробітництва.....	12
Булатова О.В.	«Європа регіонів» та регіональна політика.....	13
Відякіна М.М.	Інтеррегіоналізм в системі сучасних міжнародних економічних відносин.....	15
Захарова О.В.	Перспективи розвитку морських портів України в контексті активізації міжрегіонального співробітництва.....	16
Корня В., Корня С.	Еврорегионы - форма трансграничного сотрудничества местных сообществ Республики Молдова.....	18
Марена Т.В.	Фінансові аспекти розвитку міжрегіонального співробітництва.....	20
Ніколенко Т.І.	Розвиток національної інноваційної системи України в умовах міжрегіонального співробітництва.....	22
Radulova A. K.	Examining the convergence processes in Bulgarian Danube region.....	24
Стаканов Р.Д.	Теоретичні аспекти розвитку регіональних ринків праці в умовах глобалізації.....	25

СЕКЦІЯ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН КРАЇН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Афанасьєва Н.С.	Экономические санкции, их эффективность и роль во внешней политике стран мира.....	27
Балабаниць А.І.	Аналіз розвитку торговельно-економічних відносин між країною та Італією ...	28
Балабаниць А.В., Дорошев Д.В.	Українсько-білоруські відносини у координатах «Східного партнерства».....	30
Брух О.О., Федак Н.Є.	Перспективи поглиблення зовнішньоторговельного співробітництва України та ЄС.....	32
Годованик Є.В.	Міжнародні стандарти надання освітніх послуг та їх імплементація до національної правової системи України.....	34
Городовенко А.В.	Моделі судоустрою у сучасному світі: порівняльно-правовий аналіз.....	36
Коваленко К.А.	Особливості експортно-імпоротної діяльності АПК України на сучасному етапі.....	37
Мороз Д. Г.	Перспективи розвитку інтернет-маркетингу в Україні.....	39
Отченашенко І.А.	Україна у зовнішній торгівлі товарами.....	41
Putkaradze R.	Development Tendencies of the TradeRelations between Georgia and China.....	43
Tabagari K.	The evaluation of trade relationship among Georgia-Ukraine-EU and its impact on their economies in terms of globalization.....	44